

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 550/2024-50

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Ingrid Kovalčukovou, advokátkou, Štúrova 22, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 75Ek/2098/2020 z 18. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

- Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 75Ek/2098/2020 z 18. decembra 2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 75Ek/2098/2020 z 18. decembra 2023 **zrušuje a vec vracia** Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.
- Okresný súd Banská Bystrica **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **1 070,94 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dodatkový protokol“) poverením na vykonanie exekúcie Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 75Ek/2098/2020 z 30. marca 2021 vydaným súdnej exekútorke a uzneseniami okresného súdu sp. zn. 75Ek/2098/2020 z 15. decembra 2021 a 18. decembra 2023. Navrhuje zrušiť napadnuté poverenie na vykonanie exekúcie okresného súdu a uznesenia okresného súdu. Žiada aj o priznanie náhrady trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 550/2024-17 z 24. októbra 2024 prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu sp. zn. 75Ek/2098/2020 z 18. decembra 2023. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

II.

Skutkové východiská

3. Na návrh oprávneného na vykonanie exekúcie proti sťažovateľovi ako povinnému, ktorý bol 11. decembra 2020 doručený okresnému súdu, okresný súd vydal 30. marca 2021 poverenie na vykonanie exekúcie súdnej exekútorke na vymoženie pohľadávky 1 000 000 eur s príslušenstvom. Exekučným titulom je notárska zápisnica sp. zn. N 6/2010, Nz 1114/2010, NCRIs 1133/2010 z 15. januára 2010 (ďalej aj „notárska zápisnica“ alebo „exekučný titul“). Z exekučného titulu vyplýva, že 15. januára 2010 sa pred notárku dostavil sťažovateľ ako ručiteľ spolu s dlžníkom – [REDAKOVANÉ], ktorí vyhlásili, že v zmluve o pôžičke peňažných prostriedkov z 15. januára 2010 uzatvorenej medzi dlžníkom – [REDAKOVANÉ] a veriteľom – [REDAKOVANÉ] sa dohodli, že dlžnú sumu 1 000 000 eur s príslušenstvom vráti dlžník v jednej splátke najneskôr do 15. januára 2011. V exekučnom titule bolo zároveň ustanovené, že v deň podpisu zmluvy o pôžičke bude tento záväzok zabezpečený aj spísaním (okrem iného) dohody o ručení medzi veriteľom a sťažovateľom ako ručiteľom. Dohoda o ručení z 15. januára 2010 obsahuje vyhlásenie ručiteľa, že ak dlžník nesplní svoj záväzok voči veriteľovi zo zmluvy o pôžičke, uspokojí veriteľa v plnom rozsahu dlžníkom nesplateného záväzku ručiteľ. Dohoda o ručení tvorí neoddeliteľnú súčasť notárskej zápisnice. Sťažovateľ v exekučnom titule vyhlásil, že uznáva, čo sa týka dôvodu aj výšky, v plnom rozsahu v dohode o ručení špecifikovaný záväzok, ktorý vznikol zo zmluvy o pôžičke. Výslovne tiež súhlasil s vykonateľnosťou notárskej zápisnice.

4. Sťažovateľ podal návrh na zastavenie exekúcie, ktorý bol uznesením okresného súdu z 15. decembra 2021 vydaným vyššou súdnou úradníčkou zamietnutý podľa § 611 ods. 3 Exekučného poriadku. Podľa okresného súdu vykonateľnosť notárskej zápisnice nastáva zásadne uplynutím času na dobrovoľné splnenie povinnosti obsiahnuté v notárskej zápisnici. To, že dlh povinného nebol splatný v okamihu jej vyhotovenia, nemá žiaden vplyv na platnosť jeho vyhlásenia učeného v notárskej zápisnici. K tvrdeniu sťažovateľa, že nemohol platne uznať v čase spísania notárskej zápisnice neexistujúci záväzok vrátiť neposkytnutú pôžičku oprávnenému, okresný súd uviedol, že nie je vylúčená možnosť zabezpečiť ručením aj pohľadávku, ktorá vznikne v budúcnosti alebo ktorej vznik závisí od splnenia podmienky. Sám sťažovateľ vlastnoručným podpisom dohody o ručení potvrdil ručiteľské vyhlásenie, kde je uvedené, že ručenie zabezpečuje záväzky v čase tohto vyhlásenia už vzniknuté, ako aj záväzky, ktoré ešte len vzniknú v budúcnosti alebo ktorých

vznik závisí od splnenia podmienky, a to aj v prípade zmeny zmluvy o pôžičke. Na účet notárskej úschovy bola 19. januára 2010 poukázaná finančná suma 1 000 000 eur, a to v súlade so zmluvou o pôžičke peňažných prostriedkov z 15. januára 2010. Uvedená suma bola ďalej v priestoroch pobočky VÚB banky, a.s., v Strážskom 22. januára 2010 vyplatená dlžníkovi na ním označený účet na účel poskytnutia pôžičky v zmysle zmluvy o pôžičke. K námietke premlčania okresný súd konštatoval, že v notárskej zápisnici došlo k uznaniu záväzku s tým, že bola zároveň určená lehota splatnosti na 15. január 2011. Keďže návrh na vykonanie exekúcie bol súdu doručený 12. decembra 2020 (správne malo byť uvedené 11. decembra 2020), k uplatneniu pohľadávky došlo pred uplynutím 10-ročnej premlčacej doby podľa § 110 Občianskeho zákonníka.

5. Proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky sťažovateľ podal sťažnosť, ktorá bola zamietnutá napadnutým uznesením okresného súdu z 18. decembra 2023 vydaným sudkyňou. Okresný súd v uznesení konštatoval vecnú správnosť uznesenia VSÚ a doplnil, že neplatnosť, resp. platnosť zmluvy o pôžičke, už bola posudzovaná, a to na základe žaloby podanej sťažovateľom (Okresný súd Košice okolie sp. zn. 14C/208/2016, Krajský súd v Košiciach sp. zn. 2Co/239/2019). Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 12. marca 2020 bolo právoplatne rozhodnuté, že zmluva o pôžičke je platná a neplatné sú iba jej dojednania v časti úrokov z omeškania vo výške 0,04 % denne z dlžnej sumy.

III.

Argumentácia sťažovateľa

6. Podľa sťažovateľa sa okresný súd riadne nezaoberal jeho argumentmi o možnej absolútnej neplatnosti zmluvy o pôžičke, ktorá tvorí súčasť notárskej zápisnice. Ak pri uzatváraní zmluvy o pôžičke, ktorá je jednoznačne typom reálneho kontraktu, nedošlo k odovzdaniu požičiavaných peňazí, nemožno hovoriť o jej platnom uzatvorení. Táto zmluva by mohla byť svojím jednoznačne a predovšetkým konsenzuálne koncipovaným obsahom skôr úverovou zmluvou podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Na absolútnu neplatnosť právneho úkonu je súd povinný prihliadať z úradnej povinnosti. Pri skúmaní formálnej a materiálnej vykonateľnosti notárskej zápisnice bol okresný súd povinný zaoberať sa aj bez námietky otázkou platnosti zmluvy, t. j. v kontexte platnosti (reálnej existencie) právneho záväzku dlžníka. To platí aj v kontexte posúdenia platnosti a reálnej existencie k zmluve akcesorického právneho záväzku sťažovateľa z dôvodu jeho ručenia za splnenie dlhu. Okresný súd v napadnutom uznesení vydanom sudkyňou v rozpore so skutočnosťou uviedol, že neplatnosť zmluvy o pôžičke bola z rovnakých dôvodov, ako je tomu v exekučnom konaní, posudzovaná v súvisiacom civilnom sporovom konaní.

7. Sťažovateľ ďalej konštatoval, že okresný súd sa riadne nezaoberal jeho námietkou neplatnosti uznania dlhu napriek tomu, že s ním predložených dôkazov je nesporné, že v notárskej zápisnici povinné osoby (dlžník a sťažovateľ ako ručiteľ) uznali pohľadávku oprávneného z titulu zmluvy, ktorá (ak by sa aj pripustilo, že ide o platnú zmluvu o pôžičke) v čase jej uzavretia ale nemohla byť účinná pre absenciu reálneho poskytnutia peňazí. Ak v čase uznania dlhu v notárskej zápisnici ešte nemohol platne a účinne z titulu zmluvy reálne existovať akýkoľvek dlh na strane povinných osôb, nemohlo dôjsť ani k jeho platnému uznaniu.

8. Za riadne vysporiadanie sa s námietkou absolútnej neplatnosti právneho úkonu uznania dlhu obsiahnutého v notárskej zápisnici nemožno považovať postup okresného súdu, ktorý vyhodnotil

túto námietku za právne celkom bezvýznamnú s poukazom na to, že právnym záväzkom sťažovateľa je v notárskej zápisnici uvedená dohoda o ručení, ktorá je tiež súčasťou notárskej zápisnice a ručenie z nej sa vzťahuje aj na všetky budúce záväzky vyplývajúce zo zmluvy. Ďalej sa však okresný súd touto námietkou už nezaoberal, a to ani v súvislosti s posúdením námietky premlčania vykonateľnosti nárokov vyplývajúcich z notárskej zápisnice. Ak je dohoda o uznaní dlhu uvedená v notárskej zápisnici absolútne neplatná, okresný súd nemohol odvíjať svoje úvahy pri počítaní premlčania od tohto absolútne neplatného právneho úkonu, ktorý s ohľadom na účinky neplatnosti ex tunc nikdy nemohol spustiť plynutie premlčacej doby tak, ako to predpokladá § 110 Občianskeho zákonníka. Námietka premlčania bola preto zamietnutá okresným súdom svojvoľne a z dôvodov, ktoré nemajú oporu v zákone, pretože nekorešponujú so skutkovým stavom.

9. Podľa názoru sťažovateľa napadnuté uznesenia okresného súdu vykazujú znaky svojvôle, právne normy sú aplikované na účelovo deformovaný skutkový stav, ktorý nekorešponduje s realitou. Odôvodnenie uznesení je nedostatočné, zásadnými otázkami sa okresný súd buď vôbec nezaoberal, alebo sa nimi zaberá len okrajovo a bez kontextu na skutočnú podstatu sťažovateľovej argumentácie. Pravdivé nie je ani konštatovanie sudkyne o tom, že vyššia súdna úradníčka sa riadne vysporiadala so sťažovateľom uvedenou judikatúrou. Túto skôr ignorovala odkazom na to, že ide o judikatúru, ktorou by sa mal zaoberať ústavný súd.

IV.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

IV.1. Vyjadrenie okresného súdu:

10. Okresný súd sa v plnom rozsahu sa pridrižiava argumentácie uvedenej v napadnutom uznesení a ústavnú sťažnosť považuje za nedôvodnú. V konaní Okresného súdu Košice-okolie sp. zn. 14C/208/2016 a nadväzujúcom odvolacom konaní Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/239/2019 bol za neplatne dojednaný označený len úrok z omeškania (pre rozpor so zákonom) a v časti platnosti dojednania úrokovej sadzby a v časti záložných zmlúv bola žaloba zamietnutá ako nedôvodná. Práve čiastočné zamietnutie žaloby podporuje záver o platnosti samotnej zmluvy o pôžičke, pretože ak by bola zmluva o pôžičke absolútne neplatná ako celok, čo súd skúma z úradnej povinnosti, nebol by dôvod nevyhovieť žalobe v celom rozsahu. Výklad, ktorý sťažovateľ predostrel (vyplatenie pôžičky v deň podpisu zmluvy, inak je zmluva neplatná), popiera zaužívanú prax a princíp preferencie platnosti právnych úkonov. Oprávnený preukázal vyplatenie finančných prostriedkov na podklade zmluvy o pôžičke. Pokiaľ ide o rozhodnutia, na ktoré sťažovateľ poukazoval v rámci sťažnosti proti uzneseniu VSÚ, tieto sa zaoberali momentom poskytnutia pôžičky v súvislosti s uznaním dlhu, ktoré bolo právnym dôvodom notárskej zápisnice so zameraním sa na posúdenie, či dlh v čase uznania existoval alebo nie. Hoci súčasťou notárskej zápisnice je aj uznanie dlhu zo strany sťažovateľa, prípadná neplatnosť uznania by spôsobila len neplatnosť tohto právneho úkonu, avšak na ostatné ustanovenia by táto neplatnosť nemala žiadny vplyv, keďže uznanie dlhu tu nie je právnym dôvodom exekučného titulu (tým je zmluva o pôžičke, resp. dohoda o ručení). Hoci v čase podpísania dohody o ručení pôžička ešte nebola vyplatená, neznamená to neplatnosť tejto dohody a ručenie sa aktivizovalo poskytnutím pôžičky. Argumentáciu týkajúcu sa námietky premlčania sťažovateľ neuviedol v rámci sťažnosti proti

napadnutému uzneseniu VSÚ. Okresný súd preto nemohol na právne posúdenie námietky premlčania zo strany vyššej súdnej úradníčky relevantne reagovať.

IV.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

11. Zúčastnená osoba, ktorou je oprávnený v exekučnom konaní, uviedla, že zotrúva na svojich vyjadreniach prezentovaných v rámci exekučného konania. Stotožňuje sa s rozhodnutiami okresného súdu, považuje ich za vecne správne, dostatočne a logicky odôvodnené. Zúčastnená osoba zároveň popísala kroky, ktoré uskutočnila s cieľom uspokojenia svojej pohľadávky, okrem iného poukázala na podanie trestného oznámenia na sťažovateľa, ako aj iniciovanie súdnych sporov o neúčinnosť právnych úkonov, keďže sťažovateľ sa zbavil všetkého svojho nehnuteľného majetku, ktorý nebol založený v prospech veriteľa, tak, že ho za symbolické ceny odpredal blízkym osobám.

IV.3. Replika sťažovateľa:

12. Podľa sťažovateľa okresný súd rezignoval na svoju povinnosť vyhodnotiť prípadnú absolútnu neplatnosť zmluvy, vychádzal len z ničím nepodloženého subjektívneho predpokladu, že túto povinnosť už zaňho splnil súd v inom (civilnom sporovom) konaní. Posúdenie zmluvy z hľadiska jej absolútnej neplatnosti však z odôvodnenia rozhodnutí súdov v civilnom spore v skutočnosti vôbec nevyplýva. Nikdy nedošlo k platnému uzavretiu zmluvy o pôžičke podľa Občianskeho zákonníka, ale mohlo by ísť o zmluvu o úvere podľa Obchodného zákonníka. Nejednoznačnosť záväzku, ktorého sa týka ručiteľské vyhlásenie sťažovateľa učené v notárskej zápisnici, spôsobuje materiálnu nevykonateľnosť exekučného titulu. Námietka absolútnej neplatnosti uznania dlhu nemohla mať v predmetnom prípade logicky žiaden iný rozumný dôvod ako jej vplyv na posúdenie otázky premlčania. Ak aj v sťažnosti proti uzneseniu VSÚ sťažovateľ nebrojil ťažiskovo proti spôsobu, akým táto rozhodla o jeho námietke premlčania, a svoje argumenty mieril hlavne k absolútnej neplatnosti uznania dlhu, od ktorého však vyššia súdna úradníčka priamo odvíjala posúdenie sťažovateľom vznesenej námietky premlčania, nemožno od sťažovateľa spravodlivo žiadať, aby pri podávaní opravného prostriedku prezumoval, že o sťažnosti rozhodujúci súd sa nebude zaoberať zjavnými logickými rozpormi preskúmaného rozhodnutia vydaného vyššou súdnou úradníčkou. Absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva priamo zo zákona a pôsobí voči každému, nepremlčuje sa, súd na ňu prihliada aj bez návrhu, na právny úkon sa hľadí, ako keby nikdy nebol učený, a teda nemôže vyvolať žiadne právne účinky vrátane začatia plynutia novej 10-ročnej premlčacej lehoty.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľa spočíva v tvrdení, že okresný súd sa náležite nezaoberal podstatnými argumentmi sťažovateľa, resp. sa nimi zaberá len formálne, okrajovo a bez kontextu na ich skutočnú podstatu.

14. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho

rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

15. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v návrhu na zastavenie exekúcie, ako aj v sťažnosti proti uzneseniu VSÚ zdôrazňoval skutočnosť, že v čase spísania notárskej zápisnice a uzavretia zmluvy o pôžičke (15. januára 2010) on ani [REDAKOVANÉ] neprijali žiadne peňažné plnenie na základe zmluvy o pôžičke od oprávneného. Ak došlo len k dohode zmluvných strán o podstatných náležitostiach zmluvy o pôžičke, ale k odovzdaniu predmetu pôžičky nedošlo, zmluva o pôžičke nevznikla. Nadväzne nemohlo platne vzniknúť ručiteľské vyhlásenie sťažovateľa ani uznanie záväzku zakomponované do notárskej zápisnice. Uvedené má za následok nevykonateľnosť notárskej zápisnice. Sťažovateľ na podporu svojej argumentácie poukázal okrem iného na uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 136/2017 z 1. marca 2017 a sp. zn. I. ÚS 261/2015 z 10. júna 2015.

16. Ústavný súd uvádza, že v predmetnej exekučnej veci nie je spornou skutočnosť, že k odovzdaniu predmetu pôžičky (1 000 000 eur) nedošlo pri uzavretí zmluvy o pôžičke 15. januára 2010 (v rovnaký deň bola spísaná aj notárska zápisnica), ale až následne s odstupom niekoľkých dní (zloženie peňažných prostriedkov do notárskej úschovy 19. januára 2010, vyplatenie peňažných prostriedkov príjemcovi na ním označený účet 22. januára 2010).

17. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia sudkyne v spojení s uznesením VSÚ ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd sa nijakým spôsobom nevyrovnal s poukazom sťažovateľa na judikatúru ústavného súdu, a to napriek skutočnosti, že sťažovateľ závermi vyslovenými ústavným súdom v konaniach sp. zn. II. ÚS 136/2017 a sp. zn. I. ÚS 261/2015 argumentoval nielen v návrhu na zastavenie exekúcie, ale aj v sťažnosti proti uzneseniu VSÚ, pričom v sťažnosti proti uzneseniu VSÚ explicitne namietal, že súd sa vôbec nevyrovnal s judikatúrou uvedenou sťažovateľom v návrhu na zastavenie exekúcie.

18. Ústavný súd v uzneseniach sp. zn. II. ÚS 136/2017 a sp. zn. I. ÚS 261/2015 dospel k záveru, že *«z ústavného hľadiska je akceptovateľný právny záver krajského súdu vychádzajúci z toho, že ak má mať notárska zápisnica ako verejná listina – účinok explicitného exekučného titulu, potom musí byť splnená požiadavka na to, aby v čase jej podpisovania „dlžníkom“ a zároveň jeho vyjadrením súhlasu s jej vykonateľnosťou (t. j. aj nútenou exekúciou) reálne bola pôžička (úver) aj vyplatená. Ak to tak nebolo, potom notárska zápisnica nie je materiálne vykonateľným exekučným titulom z dôvodu, že v čase jej podpisu ešte žiadny dlh neexistoval.»*

19. Okresný súd vo vzťahu k sťažovateľom uvádzanej judikatúre prezentuje svoje úvahy o jej neaplikovateľnosti na vec sťažovateľa, avšak činí tak až vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti. K tomuto ústavný súd uvádza, že pri posudzovaní ústavnej udržateľnosti napadnutého rozhodnutia vychádza z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a argumentácie v ústavnej sťažnosti. Ústavný súd nie je oprávnený nahrádzať pasivitu účastníkov ani všeobecných súdov tým, že by sám vytváral alebo dodatočne akceptoval právnu argumentáciu, ktorá nebola súčasťou pôvodného rozhodovacieho procesu. Preto ústavný súd pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti nemohol „novým“ argumentom okresného súdu uvedeným vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti pripísať relevanciu. Pre úplnosť však ústavný súd dodáva, že záver ústavného súdu vyslovený v uzneseniach sp. zn. II. ÚS 136/2017 a sp. zn. I. ÚS 261/2015 je formulovaný všeobecne, bez súvzťažnosti

ku konkrétnemu právnemu dôvodu notárskej zápisnice (zmluva o pôžičke/ úvere, dohoda o ručení, uznanie dlhu).

20. Ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd sa náležite nevyrovnal ani s argumentáciou sťažovateľa o neplatnosti zmluvy o pôžičke (resp. o tom, že zmluva nevznikla) založenej na tvrdení, že zmluva o pôžičke predstavuje reálny kontrakt, avšak k odovzdaniu peňažných prostriedkov v čase jej uzatvorenia nedošlo. Okresný súd v uznesení sudkyne v tomto smere poukázal na skutočnosť, že platnosť zmluvy o pôžičke bola posudzovaná v súvisiacom civilnom sporovom konaní. Uviedol, že rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/293/2019 z 12. marca 2020 bolo rozhodnuté, že zmluva o pôžičke je platná a neplatné sú iba jej dojednania v časti úrokov z omeškania vo výške 0,04 %, pričom sťažovateľ v konaní pred krajským súdom namietal vo vzťahu k neplatnosti zmluvy o pôžičke rovnaké skutočnosti ako aktuálne v exekučnom konaní.

21. Ústavný súd zistil, že predmetné konštatovanie okresného súdu je neúplné, a tým aj skreslené. Z obsahu rozsudku krajského súdu v civilnom sporovom konaní vyplýva, že po predložení spisu súdu prvej inštancie na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľ ako žalobca v 1. rade zaslal podanie z 5. marca 2020, v ktorom argumentoval absolútnou neplatnosťou zmluvy o pôžičke (aj záložnej zmluvy) z dôvodov, ktoré uplatňuje aktuálne v exekučnom konaní (neexistencia záväzku zo zmluvy o pôžičke, keďže peňažné prostriedky neboli odovzdané v čase podpisu zmluvy o pôžičke). Krajský súd uvedené dôvody a dôkazy už nevzal do úvahy, keďže nešlo o novoty podľa § 366 Civilného sporového poriadku.

22. Z uvedeného vyplýva, že dôvodmi neplatnosti zmluvy, ktorými sťažovateľ argumentuje v exekučnom konaní, sa krajský súd v civilnom spore nezaoberal, keďže tieto boli v konaní pred krajským súdom uplatnené neskoro. Nemožno teda uzavrieť, že súd v inom konaní právoplatne vyhodnotil platnosť zmluvy o pôžičke z rovnakých dôvodov, aké sťažovateľ namieta v exekučnom konaní, a preto ani okresný súd v exekučnej veci sťažovateľa nie je viazaný závermi týkajúcimi sa platnosti zmluvy o pôžičke vyslovenými v súvisiacom civilnom sporovom konaní. Okresný súd sám posúdenie platnosti zmluvy o pôžičke v rámci exekučného konania neučinil, a teda jeho záver o nedôvodnosti námietky sťažovateľa o neplatnosti zmluvy o pôžičke (ako aj na ňu nadväzujúcich právnych úkonov) je predčasný. Ústavný súd opätovne uvádza, že pokiaľ okresný súd vo vzťahu k otázke platnosti zmluvy o pôžičke dopĺňa odôvodnenie napadnutého rozhodnutia vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti (princíp preferencie platnosti právnych úkonov a ďalšie), tieto tvrdenia neboli spôsobilé ovplyvniť posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

23. Okresný súd tým, že sa náležite nevyrovnal s argumentáciou sťažovateľa o neplatnosti zmluvy o pôžičke a na ňu nadväzujúcich právnych úkonov s dopadom na záver o (ne)vykonateľnosti exekučného titulu, ani so sťažovateľom prezentovanou judikatúrou, napadnutým uznesením sudkyne porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

24. Ústavný súd dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby uznesenie okresného súdu s poukazom na čl. 127 ods. 2 ústavy zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). Okresný súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze. Po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou

okresného súdu opätovne posúdiť a rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu VSÚ, rešpektujúc obsah a zmysel základného práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivé súdne konanie, ktorého porušenie bolo ústavným súdom zistené. Ústavný súd však zdôrazňuje, že obsahom pre okresný súd záväzného právneho názoru nie je kategorická požiadavka vyhovieť sťažovateľovmu návrhu na zastavenie exekúcie. Povinnosťou okresného súdu bude vysporiadať sa s judikatúrou ústavného súdu z rokov 2015 a 2017, na ktorú sťažovateľ poukazoval, a bude potrebné zohľadniť aj eventuálne neskoršie rozhodnutia, či už ústavného súdu, alebo všeobecných súdov, ktoré môžu signalizovať judikatórny posun v sporných právnych otázkach.

25. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietal aj skutočnosť, že okresný súd nemohol odvíjať počiatok plynutia premlčacej doby od uznania dlhu sťažovateľom, keďže uznanie dlhu je neplatným právnym úkonom. K tomuto ústavný súd uvádza, že sťažovateľ v sťažnosti proti uzneseniu VSÚ explicitne nerozporoval spôsob určenia počiatku a počítanie plynutia premlčacej doby, iba konštatoval, že: „... keďže neexistujúci právny záväzok nie je možné ani uznať, v predmetnej veci nedošlo k platnému uznaniu dlhu a povinný z opatrnosti namietol premlčanie vykonateľnosti nárokov z notárskej zápisnice...“ (str. 11 sťažnosti proti uzneseniu VSÚ). Keďže sťažovateľ v sťažnosti proti uzneseniu VSÚ nevytkol okresnému súdu nesprávne posúdenie jeho námietky premlčania vznesenej v návrhu na zastavenie exekúcie, ústavný súd s poukazom na princíp subsidiarity nemá právomoc vyhodnocovať relevanciu námietky sťažovateľa týkajúcej sa posúdenia premlčania obsiahnutej v ústavnej sťažnosti. V časti namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením sudkyne vo vzťahu k posúdeniu premlčania preto ústavnej sťažnosti nebolo možné vyhovieť (bod 4 výroku tohto nálezu).

26. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie základného práva na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy a práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ústavný súd uvádza, že v dôsledku zrušenia napadnutého uznesenia a vrátenia veci okresnému súdu na ďalšie konanie sa vytvára priestor, aby sa okresný súd pri opätovnom posudzovaní sťažnosti sťažovateľa sám vyrovnal s ochranou uvedených práv hmotnoprávneho charakteru. Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia základného práva na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy a práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením okresného súdu nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

27. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 1 070,94 eur.

28. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu, replika k vyjadreniu okresného súdu).

29. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2026

Robert Šorl
predseda senátu